

„Soča“

izhaja vsak petek o poldne in velja s prilogo „Gospodarski List“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom posiljana:

vse leto	gld. 4-40,
pol leta	2-20,
četr leta	1-10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je veja poština.

Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročno znižamo, ako se oglaša pri upravnosti.

„Primer“ izhaja vsakih 14 dñi vsak drugi tork in velja za celo leto 80 kr.

„Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadar je v petek praznik, izdeta lista že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za deželo.)

Izdejatelj in odgovorni urednik Dragotin Strucelj.

Interpelacija...

poslance Iv. Berbuča in tovarisev do Nj. ekselencije gospoda poljedelskega ministra v seji dež. zborna gorškega dné 3. febr. 1897.

Pozdravljene občine v Vipavski dolini so izgradile z izdatnimi troški in velikim naporedkom dobro urejeno cesto, ki veče sredino Vipavsko dolino s trnovskim gozdom, nadaja se, da si priskrbe na ta način lahko potem v eno goriva iz erarskega gozda.

Toda varale so se, kajti urad na Dolu oddaja drva označenim občinam po načinu, ki je jedine svoje vrste.

Vsek podžupan mora najprej pozvezovati v svoji občini, kdo in koliko drva hoče dobiti iz erarskega gozda za celo leto, mora izterjet dotične zneske od posameznih občinjarje ter skupno vso do odpoliti gozdnemu uradu na Dol, ne da bi dotičniki niti sintili, kje in kaka drva dobijo.

Še le potem se povabijo občinjarji na določen dan v gozd, kjer se jih deleži odkažejo, prepustivi odjemnikom vso daljno skrb za varstvo odkazanih deležev.

Prijeti se pri tem često, da mora prijeti odjemnik plačata drva v gozdu, ker so ali v takih krajin in legah, da jih sploh ne more spraviti do puti, ali pa le s takimi troški, ki niso v nobenem razmerju z vrednostjo odkazanega goriva, ali pa tudi radi tega, ker se mu radi kakovosti drv delo in trud ne izplača.

Prijeti se tudi, da odjemnik ne najde svojega deleža v gozdu, ko pride z vozom ponjam, ker niso jedenkrat odkazana drva pod nobenim varstvom več.

Vsem tem neprijetiam bi se lahko v okom prisko, ne da bi trpel visoki erar škode, ako bi imel dotični urad le nekoliko dobre volje v to.

Občinari označenih občin se tudi britko pritožujejo, da so cene odkazanemu gorivu zelo visoke, pretirane. In res z ozirom na kraj in kakovost drv zdi se, da so te pritožbe opravitevne, kar se lahko razvidi iz sledenih podatkov, vzelih iz uradnih izkazov.

B u k o v	t e s	oklesek	čvrž	vejeve	fin ²	fin ²	m ²	gld.	kr.
1-38					—	—	3	65	
3-57	1-25	3-4	1-5	13	59				
1-17	1-37	1-5	6	19					
1-54	0-22	0-9	4	97					
0-84	0-68	0-6	3	69					
0-83	0-59	0-2	3	27					
2-02	0-44	0-6	6	41					
2-17	0-82	0-5	7	35					
1-01	0-24	1-3	3	86					
0-66	0-83	1-9	4	22					
1-24	0-43	1-3	4	76					
0-48	1-13	0-3	3	26					
0-55	0-94	0-8	3	45					
0-82	0-65	0-7	3	64					

Izvestno je, da dobiva sedaj odjemnik drva iz erarskega gozda, drazje nego pred uravnovo označene ceste na Goren, dasi je bilo prej izvajanje drv z Dolu skozi Lokavec zelo zamudno in potratno.

Toda se o drugih neprijetih tozi naše ljudstvo. Vse izkaze, vsa vabila, splošno vse dopisovanje izvršuje imenovan urad dosledno in trinoglavno v jeziku, katerega naše ljudstvo ne razume, kar mu povzročuje mnogo sitnosti in neprijet. In to je tem bolj občuvanja vredno, ker dobro razume in poznal osebje pri imenovanem uradu slovenski jezik, torej tici v tem postopanju poleg uradne neugodnosti očividno in ostentativno preiziranje ljudskih pravic, katere so naši v državnih zakonih zagotovljene.

Z ozirom na to, da niso navelene nedostatnosti niti v interesu ljudstva, niti v kreditu državi, usojajo si podpisani staviti Vaši ekselenciji vprašanje:

Ali hoče Vaša ekselencija zapovedati dotičnemu gozdarstvu uradu na Dolu, da se navelene nedostatnosti in krivice ko hitro mogoče odstranijo?

V Gorici, dné 3. februarja 1897.

(Podpisani vsi slov. poslanci).

Interpelacija

deželnega poslance dra. Henrika Tume in tovarisev na Njega vzvišenost g. ministra za uk in bogastvo Pavla barona Gantscha pl. Frankenthurn v seji dež. zborna 3. febr. 1897.

Maločoje mesto v Avstriji je tako pravno za ustanovitev naučnih zavodov, kar mestu Gorica. Po ugodni svoji zemljepisni legi je postal znano zdravisce, postavljen ob izhodu Vipavsko in Šoske doline v planjavo, sredi kronovine, obklopljen krog in krog po prebivalstvu slovenske narodnosti, zvesto ustanoviti sicer svoji domovini, v bližnjem zvezi s furlansko nizino, objemajoče v sebi tri narodnosti v takem razmerju, da je vladenučnu aparatu dano na voljo odkazati prednost in premot eni ali drugi, ter brez po-

sebne napora zavzeti vsako prostopisnost in objektost med njimi, in v takih odnoshajih, da je stanovnikom prilika dana spoznavati se v družbi med seboj in z luhka se naučiti troje jezikov: slovenščine, italijansčine in nemščine.

Maločoje mesto v Širni Avstriji pa je tako neugodno za napravo tehničnih zavodov nego Koper.

V močvirnem kraju, ob zaprtem morščem zalivu, obvezen po izprjenem vzdahu parcieli se solin, nakičeno na lesnem prostoru, polno ozkih, zakrivljenih alie in zagal, nesnažnih, temnotnih hiš, brez vode, brez odtokov.

Prebivalstvo se žlostivo odlikuje, kakor ono v Piranu, Poreču in enakih istriskih mestih, po skrajni sovražnosti do vsega slovenskega, nebržnosti nemškega, dvomljivi ravnodostnosti avstrijskega prebivalstva, ki je prav izzled narodne neiztrpinosti vladnega aparata tako, da jo je osorej težko brzadi brez oborožene sile.

Upay neverjetno je točaj, da se je solska oblast odločila postaviti žensko učiteljske v Gorico — možko v Koper.

Neverjetno tembolj, ker se to razpostavljanje ne da epraviti: niti iz ozkostega stališča: pristižiti orjan par novev. Neverjetno se bolj, ako se pomisli, da je odločila baš solska oblast, k itako rada ponujajo geslo: „mens sana in corpore sano“.

Brezpogojno mora zahtevati pač vsaka solska uprava za vsako učiteljico, in se poseljez za učiteljske, zdravje lega kraja, sušnjo poslopose, mirno mesto, kjer se mladina ne je utri, ampak tudi vzgaja, ne le v solski klopi, ampak tudi izven sole v dolini s prebivalstvom, v kretanju sredni omikanje druze. No teli zahtev ni hodela znali vsaj za naše slovenske učence ne.

Vsi solski oblasti v Trstu in za tem višji solski nadzornik ni se očrl bodrum, odprtih očesom okoli sebe, ko je odbral za učiteljske najneposobnejše mesto v celi krovini in se odločil pošljati mladence slovenske narodnosti v hiraltne in — ne ker hirajo, a zato da ohromi in okrejejo — one mladence, ki naj se vračajo v oči domovino, polni ljubezni do svojega rodu, do svoje zemlje, zdravi in čili na umu in telesu, priljubljeni do dojetni za višje ideale človeštva, kognitiv naj krownina izroči svojo mladino, svojo bodočnost, da s pridobljenimi vedenji in mladostnem veseljem do življenja blazijo srca naše dece.

Na ločiti možega — ženskega učiteljske na Primorskem teci pečo maleknostni ozrov, kvar nih interesi kror vine, skodnih, ker jih podlaga ni skrb za: var, nimajo za cilj blagor in razvoj naše mladine.

Goli podatki pokazujejo maj le približno stanje koprškega učiteljske živilosti položaj naše mladine in učiteljev ondi:

Leta 1894/5. je bilo v I. tečaju 11 Slov., 6 Hrv. in 14 Ital. skupaj 31 — v II. tečaju 10 Slov., 4 Hrv. in 10 Ital. skupaj 24 — v III. tečaju 9 Slov., 5 Hrv. in 10 Ital. skupaj 24 — v IV. tečaju 7 Slov., 2 Hrv. in 7 Ital. skupaj 16 — to je: 37 Slov., 17 Hrv. in 41 Ital. — vseh skupaj 95.

Leta 1895/6. je bilo v I. tečaju 17 Slov., 9 Hrv. in 13 Ital. skupaj 39 — v II. tečaju 11 Slov., 5 Hrv. in 12 Ital. skupaj 28 — v III. tečaju 8 Slov., 3 Hrv. in 11 Ital. skupaj 22 — v IV. tečaju 10 Slov., 5 Hrv. in 10 Ital. skupaj 25 — to je: 46 Slov., 22 Hrv. in 46 Ital. — vseh skupaj 114.

Lets je v I. tečaju 16 Slov., 5 Hrv. in 16 Ital. skupaj 37 — v II. tečaju 17 Slov., 4 Hrv. in 13 Ital. skupaj 34 — v III. tečaju 8 Slov., 4 Hrv. in 13 Ital. skupaj 25 — v IV. tečaju 7 Slov., 3 Hrv. in 10 Ital. skupaj 20 — to je: 48 Slov., 16 Hrv. in 52 Ital. — vseh skupaj 116.

Italijanska vadnica ima 2 učitelja in 53 učencev. Slovenska 23 učencev z jednem učiteljem. Hrvatske vadnice niti, ker ni hrvatski otrok in dijaki hrvatske narodnosti poslušajo na slovenski vadnici.

Število kandidatov se je skušalo zadnjih deset let okoli sto, le da ono slovenske narodnosti razaduje, italijansko napreduje.

Stevilo otrok na vadnicu je padlo že trikrat na osem učencev in navadno ne dosega 20.

Torej, vadnica z 8 učenci in 15 hospitalanti! Pač umican v Avstriji!

Profesorjev je 10 s 14 kvinkvenijami, dva suplenta, trije vadnici učitelji, en podučitelj, en učitelj televadnika, en glasbe.

Eden profesor je na dopustu kot nadzornik, dva vadnica učitelja istotako.

Solsko poslopje je kot bivsi samostan lastnina verskega zaklada.

Pričilne sove so vlažne, nezdravje. Italijansko časopisje je ponovno pretresalo neiznosne razmere, kazaje, da po notranjih stenah solskega poslopja rasto — glive.

— „Bog in narod!“ —

Tisk in zalog „Gor. Tiskarna“ A. Gabrček (odgov. J. Krmpotič).

Oznanila

in „POSLANIE“ plačujejo se za petstropno petlit-vrstvo:

8 kr.	če se tiskajo 1 kral.
7	2
6	3

Vekrat — po pogodbi. Za večje črke po prostoru.

Pomembne številke dobivajo se v tobakarni v Nunske ulici v Šolski ulici, v Trstu pri Lavrenčiču nasproti velike vojašnice in pri Pipantu v ulici Ponte della Fabra po 8 kr.

Dopisi posiljajo naj se urednictvo, naročnina in reklamacije pa upravnosti „Soče“. Neplačani pisem urednictvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo.

Urednictvo in upravnosti je v Gospodski ulici 9.

je treba vaje. Toda vkljub temu najlože duhovnik in učitelj se temu privadita, saj oba morata itak dopisovati z različnimi oblastnimi.

Da se nerdi vilihotapljenje pri županstvih, so krive temu tudi oblastnije, ki storjajo nad njimi. Kar se tice lastnega in samostojnega področja ima tu prvo besedo deželnih zborov, oziroma deželnih odborov, glede krovnega področja pa politične oblastnije. Prosim, želitev naši pogledajo računo deželnega zborov, oziroma place in nagrade deželnim odbornikom in uradnikom.

Vadnica in trošek, združen z isto, bi odpadla, postal bi odveč eden učitelj petja

temeljni nauk za človeško družbo pa je: Oblastnije so tu zaradi ljudstva in ne ljudstvo zaradi oblastnij. Tudi bi se dalo dosegli vse to, ako bi eden spretan obč. tajnik svojo službo opravljal v več majhnih županjah posebno, ake posamezne županije niso preveč oddaljene. V majhnih županjah ni potrebnih posebno veliko uradnih ur, zato pa bi en tajnik vsak teden prav lehk po več majhnih županj obhodil in vse uredoval, kakov se to tudi večkrat godi. S tem bi se vstreglo občinjam, ker bi jim ne bilo treba cele dneve zamujati zaradi prevelike oddaljenosti, kakov tudi političnim oblastnjim pri izročenem opravilu.

(Konec prih.)

Veželna kmet. šola in poskuševališče v S. Michelu na Tirolskem.

(Izv. dop.)

Namen nastopnih vrstic je, seznaniti če. „Sočie“ čitalce v glavnih potezah bolj načinko z omenjeno deželno kmetijsko šolo in poskuševališčem, vsestransko izvrstno urejeno, s strokovnimi in zelo mudrušeno delajočimi in učnimi močmi preskrbljeno, z razprostiranimi izglednimi vinogradni, zasadji sadju itd.

Mogoto, da pripomirejo te vrstice, da bi se poslušalo v posebne tečaje, ki se vrše vsako leto stalno na tej šoli, kakor n. pr. siarski, sadjarski tečaj itd.; pa tudi dobro bi bilo, poslati semikaj kojega rednega dijaka v dveletni tečaj in s tem bi bil namen popolnoma dosezen.

Kakor znano, je Tirolska gorata dežela, a z lepih vetrinj in manjšimi dolinami in dolinami. Marljivo tirolsko ljudstvo je spremnilo omenjene doline in dolinice v izgledne vinograde in sadjezade, osobito na južnem Tirolskem, kajti na severnem Tirolskem se prebivalci pečajo bolj z živinorejo.

V taki, kakih 4–6 km široki in dolgi dolini, med visokimi in skoraj golimi gorami, nahaja se mala, komaj 700 prebivalcev brojena, a zgodovinsko in kmetijsko znamenita vas S. Michele.

S. Michele se nahaja na levem bregu Adige ob železnici in 20 minut oddaljeni postaji S. Michele. Tu se ustavljajo vsi vleki in ponujajo priložnost za mali denar bili v 1 uri v Bozen-u, ¾ uri pa v Tridentu, v 2 vetrinjih in lepih mestih Tirolske. Kake 2–3 km od S. Michele oddaljeno, sta 2 večja trga, proti zahodu Mezzolombardo in severozahodno Mezzetedesco. Prebivalci so Italijani v celi dolini. A v komaj 3 km oddaljenem, proti severu ležečemu Solurnu, pričnejo že Nemci.

Vas S. Michele je spadala v prejšnjih dobah k različnim državam, k Bavarski, Benečiji, k Francoski itd. V zidovjih ene tuk, hise so videti še tane 3 krogla francoskih topov.

Na holmeh, proti vzhodu, tik S. Michele, so sezidali grofje v prejšnjih dobah krasen in prostoren grad. Okoli leta 1145. je daroval ta grad grof Ulrik redovnikom Avgustincem. Ti so ga nekoliko predelali v samostan. Avgustinci so bili tu več stoletij. Pregnavši jih, je prisel samostan in na vzhodni strani ležeči zemljišče v last verskemu fenu.

Tirolski deželni zbor je mislil že v prvih letih svojega delovanja na ustanovitev dež. kmet. šole in tako pripomoči poljedelcem k napredku in boljšemu blagostanju. Že leta 1864. je to vprašanje pretresaval. A leta 1868. je sklenil ob vlade kupiti omenjeni samostan in zemljišče za ustanovitev dež. kmet. šole. Leta 1869. je napravila dežela z vladom kupno pogodbo in od tedaj je bivši samostan in zemljišče v obsegu 119 hektarjev deželna lastnina. Deželni odbor je izročil samostan in zemljišče v oskrb upravitelju g. K. Gramatica, kateri je se dandas v isti lastnosti v zavodu. Marsikaj je bilo treba popraviti in urediti.

In leta 1874. se je odprla slovensko dež. kmet. šola, kdo bi bil mislil tedaj, da postane ta šola v kratkih letih jedna prvih v Avstriji, obiskovana od slušateljev, ki so dovršili tudi srednje in visoke šole skoraj iz vseh evropskih držav ter poznana zunaj Evrope!

Sreča je hotela, da je prisla šola v krepke in spretne roke. Ravnateljen te šole je bil namreč imenovan v letu 1873. tedajni pristav na poskuševališču v Klosterneburgu in se vedno z vso unesno in ljubezno za kmetijski napredki delajoči g. svetovalec Edmund Mach.

S kmetijsko šolo je združeno tudi kemično poskuševališče. Šola in dijaki poskušajo sami različne kemično-kmetijske razkrojine in spojine, kar je več teoretično-praktične vrednosti.

(Dolje priče).

DOPISI.

Iz Ajdovščine. — Prva veselica ajdovščine bral. in pesv. društva z dne 7. t. m., katera je bila nenavadno mnogočtevno obiskovana, posebno od tujih gostov, izvrsila

se je nepričakovano častno, toli od strani društva, kakor od g. priediteljev. Posebno pohvalo je žel preč. g. župnik Dugulin na njegovem velepomembnem in naudušočem slavnostnem govoru. Tudi g. perke in pevci pod vodstvom neumornega in pozitivnega g. naduš. Fr. Bajta, z ozirom na njih prvi javni nastop, so izvršili tako častno svojo nalogo. Več loč so morali na splošno željo poslušalev ponavljati. Kaj krasno je bilo poslušati dvospev „Divja rožica“, katerega sta peli sestri g.čci Franciška in Jožefa Lulik. Tudi igra „Gluh mora biti“, je vzbujala splošen smeh in pohvalo. Po veselicu je bil ples, med katerim je svirala znamenita in priporočana vredna „Postojnska godba na lok“. Le žal, da vsled pretesnih prostorov ni bilo vsem g. plesalcem povoljno vstreženo. Naj nas slav. bral. in dev. društvo v kratkem zopet enako iznenadi.

Iz Tomaja. (Odgovor dopisniku cenjene „Soče“ st. 4 pod naslovom „Od nekod.“) Kakor se razvidi iz dopisa v cenjeni „Soči“, se je v Tomaju marsikaj na boljše obrnilo, kar je tudi res. Osnovalo se je pevsko društvo „Tomaj“, katero ima res lep in vrgleden namen, o katerem se popolnoma strinjam s dopisnikom. Društvo, — kakor tudi g. dopisnik je bilo osnovano že lansko zimo. Ali, „da je zaspalo“, je bil kriv tisti gospod, katerega dopisnik tako vroče hvati, ter mu pripisuje lastnosti, katerih ni nikdar imel, namreč: „Nevstršnega in za občinsko blagovnega občinskega načelnika tomajške davene občine g. A. Š.“ — Kakor marsikom, tako je tudi njemu prirojena tista nesrečna „častihlepnost“. Ko se je vršila volitev občine omenjenega društva, reklo so mi nekateri osebe: „Volimo A. Š. odbornikom, ake ne, razkopije vse društvo, kakor je storil to pred nekimi meseci“. Čuje, gosp. urednik, kako je ta mož vnet za tomajsko občino! Lansko leto smo se posvetovali za ustanovitev toli potrebne „posojilnice“, katere, žal na marsikaterem slovenskem kraju zelo pogresamo. Ali veste, kako se je ta g. načelnik izrazil proti nekemu sodružu? „Ti“ je rekel: „kje bova pa midva kak voz držobile, ake so posojilnica ustavljena?“ In res napovedal ji je vojsko in tako je moral ta dobrdelni način zaspasti. „Posojilnica“ bi posojala le na 5%, mislil si je, „potem pa ne bom mogel posojati več na velike obresti“. Rayno tako razkopal tudi tukajno „Kraško vinarsko društvo v Tomaju“, čes, da niso delave dobri ter, da je nadzorstvo v slabih rokah. Seveda, kbi bi bila omenjeni delave volili na županski stol, kakor je kandidoval pod krinko bivšega župana g. A. P., bili bi gotovo najboljši v njegovih očeh. Ali pevsko društvo bude ostalo ter lepo napredovalo pod vodstvom nam ljubljene in prijaznega naduščetja, g. Ant. Benigarja ter p. g. dekanja M. Šile, predsednika lega društva, istotku tudi vinarsko društvo, ker se zanesemo na predsednika pree. g. U. Golmajerja, da bode, kakor do zdaj, je modro vodil. Visoka vlada mu pošilja večkrat podpore, s katero si društvo veliko opomore. Misel na posojilnico, kakor sem že omenil, da je bila zaspala, je zdaj, hvala Bogu, spet ozivela. Volil se je že začasni odbor ter pravila so poslala visoki vladni v potrjenje.

Nas g. načelnik trudil in prizadeval si je, kako bi omenjeni dopis v cenji „Soči“ spravil v javnost, zato je večkrat sili nekega takajnega mladenca, da naj mu piše v list, ker on ni zmožen za to. Na dolgo nadiegovanje se mu vendar uda, ter ga vpraša, kaj naj piše. Ali, ko mu ta gospod odgovori, da naj piše, kako na sramoten način se je izvolilo novo staršinstvo; ga mladenec pogleda ter mu reče: „To piše sami, takih lažj jaz ne pišem!“ Tudi sedaj ni učoval, temveč pregorivil drugo osebo, ki mu pa ni popolnem vstregla, kakor je razvidno iz istega dopisa. — Kar se tiče novega staršinstva, pa naj le g. narekovalec dopisa molči, ker on nima niti pojma o narodnosti. Razvidlo se je tudi pri zadnjih deželnozborskih volitvah. Ceprav smo ga dan pred volitvijo prosili, da naj voli kandidate, priporočene od političnega društva „Sloga“, je bilo vse zastonj, se druge volilne može je odgovarjal, slednje so volili po „beselu“ iz Konna.

Laž je tudi, ko pravi, da je naš g. župan Ant. Černe na slovensko pobotnico pisal nemški. Stvar je ta-le: Omenjeni invalid, ki je došel iz Trsta, je prinesel ne mško na pobotnico, katero si je bil sam napisal ter na katero je že poprej župnijski urad v nemščini potrdil, in na to je še g. župan nemški podpisal. To pa ni tak neodpustljiv greh, kakor meni g. dopisnik. Zato mislim da ni treba županu očitati, da je pred davnim obiskoval neko nemško šolo v Idriji, ter daje dovoljenje za plese. Plesov tudi ne vidimo v naši občini. Mogoče, da se vrči v glavi g. dopisnika, ker imamo predpustno dobo. Torej g. župan Černe je narodnjak, ter skrbni za blagor cele županije.

(Tomajec).

Iz Devina. — Kmalu dobimo postajo, ker pot do tje se predno dela. Ob poti do postaje, kakor tudi ob poti, ki pelje v loko, nasadē drevored, kar je res hvalevredno. — V bližnjem Sesljanu delajo kopalisce, doburava da tuje, ki že tako radi obiskujejo naš lepi Devin. Res je, lep je naš kraj manjšam vode. Ali res ni lemu nikake pomoč? Pomislimo, da smo ob Timavu in trpinjo že! Če mislijo Trčtanji, da bi timavsko vodo napeljali v Trst, ali bi se ta voda ne dala napeljati tudi v Devin? R. je žalostno, da mora vsak revez plačevati škar dejavnice po 2 kr.

„Lega“ bo zidala solo, v katero npa dobiti par ribiških otrok. Kupila je hišo in njivo. No, naših otrok ne nobe vanjo, dosti smo zavedni Devinci, da pravočasno sprevidimo nasprotnike nakane. Veseli moramo biti, da imamo dobre učiteljske moči, a žal, da se ne moremo ponataši s šolskim poslojnim, kajti šolske sobe so jaka revne. Res je, da je v Devinu pomanjkanje stanovanj, a kako lahko bi občina zidala solo, ki bi ji golovo bila v korist. Obižabil se nam je tudi slov. otroški vrt, same če dobimo prostore. Devinski narodnjaki, potrudite se, da se nam ne bo treba sramovati revnih šolskih prostorov, temveč, da bomo s ponosom gledali hišo, kjer bo slovenska dvorazrednica in otroški vrt.

Domače in razne novice.

Vabilo. — Slovensko narodno politično društvo „Sloga“ v Gorici vabi na volilni shod, ki bo v nedeljo 14. februarja ob 3. uri popoldne v Nabrežini v dvorani gosp. Ignacija Tancela.

V razgovor pride posebno volitev v peti kuriji ali volilni skupini.

V Gorici, 12. februarja 1897.

Dr. A. Gregorčič, predsednik.

Vabilo. — Podpisani vabim ujedno vse p. n. gg. volilce v skupini veleposestnikov na volilni shod, ki bo v ponedeljek 22. februarja ob 11. uri predpoludne v prostorih goriske Čitalnice (Tržna ulica, Via Mercato 12), da si postavijo kandidata za letosnjo volitev v državni zbor, ki se bo vršila 22. marca. Veleposestniki, ki ne bi prisli k temu shodu, se smatrajo, da se ujemajo s tem, kar navzoči sklenejo. Vsakemu je prosto, da izrazi svoje mnenje v pisnem ali dopisnici, katero naj poslje na podpisnega ali katero naj izroči sovoden, ki pride k shodu.

V Gorici, 12. februarja 1897.

Dr. A. Gregorčič, predsednik.

Vabilo. — Društvo „Sloga“ vabi na splošni volilni shod, ki bo v četrtek 25. februarja v prostorih goriske Čitalnice (Tržna ulica, Via Mercato 12) ob 11. uri predpredoludne, da se postavita kandidata za volilni skupini v peti kuriji in v knezkih občinah, ki bodo volile 10. in 16. marca. Vabilci obični skupin se ujedno vabijo, da bi se udeležili v prav obilnem stavlju tega shoda.

V Gorici, 12. februarja 1897.

Dr. A. Gregorčič, predsednik.

Volilno gibanje. — Lahko so imeli v nedeljo v Gradišču volilni shod 30 mož; načelnik je dr. Pajer, ki je imel svojo „Br. načede“ proti Slovencem. Pravijo, da bo kandidoval tudi 22. februarja ob 11. uri predpoludne v prostorih goriske Čitalnice (Tržna ulica, Via Mercato 12) ob 11. uri predpredoludne, da se postavita kandidata za volilni skupini v peti kuriji in v knezkih občinah, ki bodo volile 10. in 16. marca. Vabilci obični skupin se ujedno vabijo, da bi se udeležili v prav obilnem stavlju tega shoda.

V Gorici, 12. februarja 1897.

Dr. A. Gregorčič, predsednik.

Nas g. načelnik trudil in prizadeval si je, kako bi omenjeni dopis v cenji „Soči“ spravil v javnost, zato je večkrat sili nekega takajnega mladenca, da naj mu piše v list, ker on ni zmožen za to. Na dolgo nadiegovanje se mu vendar uda, ter ga vpraša, kaj naj piše. Ali, ko mu ta gospod odgovori, da naj piše, kako na sramoten način se je izvolilo novo staršinstvo; ga mladenec pogleda ter mu reče: „To piše sami, takih lažj jaz ne pišem!“ Tudi sedaj ni učoval, temveč pregorivil drugo osebo, ki mu pa ni popolnem vstregla, kakor je razvidno iz istega dopisa.

— Dr. Verzegnassi i. b. baje kandidoval v veleposestvu. Le! — Laški liberalci se izrekli, da bi ulegnili sprejeti v furl. knezkih občinah „celo“ kakega narodnega duhovnika, ako vstopi v laški klub. Radovedati smo, kaj poreklo na laški katoličani.

Na slovenski strani se obrača vse pozornost na — veleposestvo. Že v nedeljo smo razpostali imenik, ki je ponatisnjeno tudi danes: čas za reklamacije je do 16. t. m. Slavenec je več izpuščen! Imenik navdokazi, tudi, kako škandalozno se pačijo slovenska imena! Vsakdo, ki ni pravilno vpišan, naj se pritoži!

V peti kuriji bo kandidoval veleč. g. dr. Anton Gregorčič kol star, že izkušen in povod znan bojevnik za vsestranski blagov. naroda. Da bo kandidoval v veleposestvu zopet visokor. g. grof Alfred Coronini, je umetno samo po sebi; vsakega Slovencega dožnostenosti bodi delati na to, da bo tudi izvoljen.

Volitev volilnih mož za splošno (V.) skupino in ono knezkih občin se prične v ponedeljek 15. t. m. Županstvo Medana in Bilja na bodela volili 15. prva dva, druga tri volilne može; Dolenje 16. tri, Kožbana 17. tudi tri; Devin in Dobrodo bodela volila 18. prvi dva, drugi ena volilne moža. Vsa ta županstva so podrejena građanskemu okruhu glavarstvu in bodo volili poslanca za peto skupino z drugimi slovenskimi županstvimi, v knezkih občinah pa z Furlani.

Radodarui doneski. — Za „Slogine“ zavode: C. kr. višji ruder, oskrbnik Josip Kosirč v Krausenu na Tir, gld. 275. — G. Malka Gabrijelčič v Kanalu nabrala pri veteranskem plesu 6. t. m. 6 gld. — Vesela pastna družba pri g. Oskarju v Tolminu gld. 5-25. — Od tam: „Veliki fantje v malem“ Parizu gld. 2-60. (Oboje poslal g. Jos. Faganelj). — Kanalec v Trstu mesto za vino 60 kr. — Ivo Prašnik-Brankovič je iztržil pri čitalničnem kostnem plesu 2 gld. — Milan Ivancič pa nabral 3 gld. 82 kr. — Peter Lutman 30 kr. — Gospa Poveraj 50 kr. — Neimenovan 1 gld.

Za bolnega Černigoja in njegovo rodino smo prijeli od rodbine dr. Roječa 5

kron, od dveh gospodov F. in S. v Čitalnici po 1 krona; g. F. S. v G. 1 gld.; nekaj gospodov je poslalo darove v hiso. To je še vse malo. Usmilite se!

Dodatek k Izkazu darov za loterijo podružnico sv. C. in M. — Gospica N. N. je darovala krasno naročno. — Č. g. Ivan Koračić, novomašnik v semeniku je daroval 1 gld. 50 kr. za dobitke pri loteriji.

Dobitki loterije ženske podružnice sv. C. in M. so, izvenči kakih 30, odneseni ed srečnih dobiteljev. Mars

soboto skupen oglas na volilne može V. skupine, v katerem priporočata kot kandidata za to skupino krojskega mojstra in posestnika v Ljubljani, g. M. Kunc e. G. Kunc si je zares pridobil že dosti zastug za obrtnike in sploh za delavce na Slovenskem ter je iste že večkrat zastopal na Dunaju pri raznih enketah in kongresih ter se krepko potezal za splošno volilno pravico.

V nedeljo so zborovali socijalni demokrati. Na tem shodu je omenil „sodrug“ Kristan tudi Kunčevi kandidatu ter prav ironično govoril o njegovih zaslugah.

Pa tudi krščansko-socijalna stranka je imela v nedeljo shod. Tudi tam se je razpravljalo o kandidatu Kunca; o tej priliki je Gostinear (kršč.-socijalni kandidat V. skupine) izrecno poudarjal, da priporoča vsem kršč.-socij. sodrugom, ki bi ne hoteli voliti njega državnim poslancem, da naj rajši nego g. Kunca oddajo glasove kandidatu socijalne demokracije g. Železnikarju!

Stajerska. — Due 4. t. m. se je vršil v Celju shod zaupnili mož slov. narodne stranke. Na shodu so se proglašili sledeti kandidatje: za mestno skupino Celje-Brežice g. dr. Hršovec, odvetnik v Celju; za knečko skupino Celje-Brežice g. Hugo vit. Berks, grashak na Blagovni; za V. kurijo Celje-Ptuj g. Drag. Hribar, tiskar v Celju; za knečko skupino Ptuji-Lutomer preč. g. dr. Lovšlav Gregorec, kanonik pri Novi cerkvi; za knečko skupino mariborsko g. E. Robič.

Mariborski „Slovenski Gospodar“ je učakal svojo tridesetletnico in v nje proslavo je isla zadnja strelka v slavnostni obliki. Na prvi strani prinaša sliko prvih treh urednikov dr. Preloga, dr. Ulage in dr. Gregorja, potem pa zgodovinsko črtico o listu in njega urednikih. „Slovenski Gospodar“ si je pridobil zlasti v prvih letih za prebujo slovenskega naroda na Stajersku neverljivih zaslug; čestitamo mu srčno na utakanji tridesetletnic, zeleni mu se obilo uspehov!

Koroška. — V deželnozborški seji 6. t. m. pri razpravi o podprtji višje dekliske sole v Celovcu je predlagal finančni odsek, naj se teji soli dovoli 500 gld. podpore, toda s pogojem, da se odstrani sedanj ravnatelj prof. A. p. i h. in da pride na njegovo mesto mož nemške narodnosti. Ta predlog, kateri je konečno obveljal, je udarec v obraz koščkom Slovencev. Posl. Einspielder je protestoval proti predlogu, povdarijajoč, da smo solo obiskovali tudi Slovenke, da je Koroška dvojezična dežela in da se imo pri imenovanju ustrežje glede pred vsem na urednikih. Dobro je odgovarjal tudi posl. Muri, kateri je vprašal, kako da so v mnogih čisto slovenskih krajeh nastavljeni učitelji povsem neznanoučni slov. jezik, a Nemci le ne misijo na njih odstranitev. Knezoskok dr. Kuhn se je izrekel proti predlogu, da celo dež. predsednik baron Schmidt-Zabíkovič se mu je protivil. Zadnja dva gotovo nista posebna prijatelj Slovenia. S tem je povedano dovelj. Sedaj smo radovedni, kaj ukrene vlada.

Književnost.

Knjige „Slovenske Matice“ za leto 1896. so izle in so se zatele razposiljati. Radi ponanjanja preslora v našem listu prinašamo le naslove in vsebine knjig.

Letopis Sl. M. Uredil Anton Bartel, IV.

Navrati: Slovenske narodne vraže in prazne vere. IV. Majciger: Kamica — Gams. E.

Lah: Domoznanska critica. Dr. M. Murko:

Narodopisna razstava češko-slovenska v

Pragi. Dr. K. Strekelj: Prinos k poznavanju

tujih besed v slovenščini. Dr. K. Strekelj:

Prinos k poznavanju tujih besed v slovenščini. Dr. K. Glaser: O zgradskih slavoslovih. R. Perusek: Bibliografija slovenska. E. Lah: Letopis M. Sl. (Sumarnemu pogledu vseh drustvenikov posnemamo, da je prirastlo letos le malo številce 16 novih narodenikov. Vgorški, tržaško-koperski sklopi pa je celo odpadio 32 udov. Nujno je potrebno, da razvijejo Matični povorjeniki živahnje agitacijo za naše književno društvo, ki pri sedanjih razmerah nikakor ne more napredovati tako, kakor bi bio zeleni v interesu razviti slovenske znanosti in lepoznanstva! — Zgodovina slovenskega slovstva. III. del, spisal prof. dr. K. Glaser. V tem snopetu pisatelj obdejuje Bleweisovo dobo od 1818. do 1870. I. (do Jos. Marna). — Slovenske narodne pesmi. Uredil dr. K. Strekelj, II. — Slovenska zemlja. II. del. Samovre mesto Trst in mejna grofija Istra. Pridoznanski, statistični in zgodovinski opis. Spisal S. Rutar. I. snop. Ta knjiga ima 26 jako lepih slik in 1 nočrt. — Knežova knjižnica. Zbirka zabav in poučnih spisov. III. Vsebina: Anton Funtek: Smrt. Epsko-lirske slike. Fr. Govékar: Luhben in rodoljubje. Povest.

Veleposestniki, pozor!

Dne 22. marca ste poklicani, da si izvolute enega poslanca za državni zbor. Ker poteče čas za reklamacije že 16. t. m., opozarjam vas na slednja navodila:

I. Veleposestnik naj se zdrži drugih volitev.

Vsek veleposestnik, ki je vpisan v volilni imenik veleposestnikov ali ki upa, da vsled reklamacije pride vanj, naj se zdrži volitev, ko se volijo volilni možje v kmečkih občinah, in naj ne sprejemata časti volilnega moža. Sme pa voliti in biti volilni mož v novi peti kuriji.

II. Izpuščeni veleposestnik naj reklamuje svoja pravica.

Volilec med veleposestniki je leti, ki je vpisan v volilni imenik veleposestnikov, ki ga sestavi e. kr. namestništvo v Trstu in ga razglasil v svojem listu »Osservatore Triestino«. Kdor ne

dobi svojega imena tiskanega v tem imeniku, ki smo ga ponatisnili, naj reklamuje svojo pravico, drugače je ne bo mogel izvrševati. Reklamacija je prav pravkrat, n. pr.:

Veleslavno e. kr. namestništvo!

Podpisani posestnik, stanjuč v občini . . . županije . . . plačuje, kadar je razvidno iz priloženega davkarskega razkaza (davkarski razkaz), koliko zemljiškega, oziroma hišnega davka, da mu pristaja volilna pravica za državni zbor v skupini veleposestnikov. Zato prosi, naj se vpiše njegovo ime v imenik volilcev iz skupine veleposestva za letošnjo državnozborško volitev.

V . . . dne . . . 189 .

Podpis (ime in priimek, kraj in h. št.) Ker so reklamacije silno velike važnosti, naj sledi o tej začevi kratek pouk.

Volilec iz skupine veleposestnikov opozarjam, naj bodo jako pazljivi, da ne zanemarijo svojo volilno pravico. V v tej skupini ima pravico voliti vsakod, ki plačuje 50 gld. davka od zemljišč in hiš; ako spada od te vrste vsaj 40 gld. na zemljiški davek. Vsakod, ki plačuje obilo davka, naj pogleda v svojih davčnih knjižicah, ali ne plačuje merda vsaj 40 gld. zemljiškega in toliko hišnega davka, da znaša vse skupaj najmanj 50 gld. Kdor je spoznal, da mu tiče volilna pravica v veleposestvu, naj pogleda, ali je njegovo ime vpisano v volilnem imeniku, ki smo ga ponatisnili in razpostali rodujubom. Kdor svojega imena v njem ne najde, naj hitro reklamuje svojo volilno pravico pri namestništvu v Trstu. Kdor ne zna sam pisati prošnjo, ki je brez koleka, naj se obrne do bližnjega narodnega razumnika, ki mu jo gotovo rad spise, ne da bi zahteval za to platio. Edina in neobhodno potrebna priloga takoj prošnji je spričevalo e. kr. davkarije, ki se domi brez koleka in brez plačila, da dotičnik plačuje najmanj 50 gld. davka, kakor zgorej rečeno.

Take reklamacije so prav gotovo potrebno vsem tistim, ki plačujejo davke pod razne davkarije, pa nujker ne 50 gld. skupaj. Taki posestniki naj bodo že pripravljeni na reklamacije ter naj zahtevajo o pravem času od davkarije potrdilo, koliko davka plačujejo, in naj priložijo vsa potrdila k svoji prošnji. Vsak volilec ima tudi pravico, zahtevati, naj se kdo izbriše iz imenika, ako je prišel vanj, ne da bi imel k temu potrebne pogoje. Čas, reklamovati svojo volilno pravico, je 14 dñij, potem ko je vladni list objavil volilni imenik, t. j. do 16 t. m. Zavedni rodoljubi naj se pa ne zadovolijo s tem, da pregledajo imenik samo za svojo osebo, ampak naj ga pregledujejo tudi z drugo rojake, katere poznajo, ter naj opomnijo na dolžnost reklamovati one, ki bi se tega sami ne spomnili. Vsakod — volilec in nevolilec — naj dela po svoji moći, kajti tu gre za javno in splošno korist.

Imenik veleposestnikov.

v pokneženi grofiji goriški in gradisceški za volitev v državni zbor leta 1897., objavljen v listu »Osservatore Triestino« dne 3. februarja 1897. Vseh volilcev je 424.

Opozarjam, da smo ponatisnili vsa imena v sledenem imeniku tako, kakor so bila tiskana v uradnem razglasu, in sicer z vsemi tisk, pogreški. Veleposestniki naj poskrbě, da se njih imena v bivališču pravilno izkažejo. — Prvi kraj poleg imena znači bivališče, drugi pa, kje leži posestvo veleposestnikovo.

1 Abram Gius. dr. Gorica, Komen

2 Alimonda de Benedetto fu Melchiorre Pietro Trieste, Cormons

3 Attems cont. Giuseppina, Romans, Gradisca

4 Attems conte Sigismundo Podgora, Cervignano-Gorizia-Cormons

5 Attems contessa Sofia Ajello, Cervignano

6 Bader Luigi Gorizia, Cervignano-Gorizia-Cormons

7 Baldassi Giuseppe Versa, Gradisca

8 Baselli bar. Adolfo, Arturo ecc. Mariano, Gradisca

9 Baselli bar. Arturo Mariano Gradisca

10 Bassa de Ernesto Gorizia, Gorizia

11 Batič Francesco, Cesta, Ajdovščina

12 Batič Michele Šempas, Gorica

13 Baucon Antonio Ravna, Ajdovščina

14 Baum baronessa Berta nata contessa Attems Gorizia, Cormons

15 Beneficio Parrochiale (župni beneficij) Kanal, Kanal

16 Beneficio Parrochiale (župni beneficij) Renče, Gorica

17 Berlot Antonio eredi: Luigia Giacopelli ecc. Trieste, Monfalcone

18 Bernardelli Giuseppe, dr. Guido Severina ecc. Cormons, Cormons

19 Bernardelli Giuseppe, dr. Guido Severino e Romano Gormons, Cormons

20 Bernardelli Nicolò Cormons, Cervignano

21 Bianchi bar. Leonardo Rubia, Gorizia

22 Biasioli Giovanni Joanniz, Cervignano

23 Biziak Giovanni Trnovo, Gorica

24 Biziak Giuseppe Kneža, Tolmin

25 Blasig Alessandro Ronchi, Monfalcone

26 Blasig Carlo Gorizia, Monfalcone

27 Bolaffio Amadeo di Moisé Gorizia, Cormons

28 Bolaffio Davide Gorizia, Cervignano

29 Bolaffio Giacomo fu Lazzaro Gorizia, Cormons-Gorizia

30 Bolko Ana Črnica, Gorica

31 Bolko Leopoldo di Antonio Črnica, Gorica

32 Bortolotti Valentino Gorizia, Gorizia

33 Boschetti Teresa contessa della Torra Gorizia, Gorizia

34 Bosma Luciano Scodovacca, Monfalcone

35 Bratina Amalia Tolmin, Gorica

36 Bruna Tomaso Turriaco, Monfalcone

37 Brunner Giovanna nata Brunner Trieste, Cormons

38 Bruschina Francesco Ronchi, Monfalcone

39 Bruschina Francesco e Leonardo Ronchi, Monfalcone

40 Burba Augusto fu Giovanni Campolongo, Cervignano

41 Burba Francesca moglie di Giacomo Campolongo, Cervignano

42 Burba Francesco Campolongo, Cervignano

43 Calice Musmezz Enrico Farre, Gradisca

44 Candussi Francesco Gustavo e Giorgio Romans, Gradisca

45 Canussio de Giulio Medea, Cervignano-Cormons

46 Cassis conte Sigismondo Vienna, Cervignano

47 Caučič Frančesko fu Giovanni Golobrdo, Kormin

48 Cefuta Antonio Tomaj, Sežana-Komen

49 Cefuta Giacomo Šepulje, Sežana

50 Čehovin Floriano Branica, Ajdovščina

51 Černatič Andrea di Giuseppe Šempas, Gorica

52 Černe Amalia Tomaj, Sežana

53 Chiozza Giuseppe ed Antonio Scodovacca, Cervignano

54 Cibič Giuseppe fu Antonio Št. Maver, Gorica

55 Clarkeini de Edoardo Versa, Gradisca

56 Cociančig Giuseppe, Teresa e Maria ecc. S. Lorenzo di Nebola, Cormons

57 Cociančig Luigi fu Pietro Trieste, Cormons

58 Cociančig Stefano e Matilda Lucine, Gorizia

59 Codelli bar. Sisto Gorizia, Cormons

60 Colautti Giacomo, Giuseppe e Domenico Aris, Monfalcone

61 Colombičchio de Francesco, Gustavo ecc. Cormons, Cormons

62 Comassi Bernardo, Antonio Cervignano

63 Comel Giuseppe fu Francesco Rosenthal, Gorica

64 Coronini - Cronberg conte Alfredo Gorica, Gorica

65 Coronini contessa Carolina nata bar. Ritter Gorica, Gorica

66 Coronini-Cronberg conte Carlo Gorica, Gorica

67 Coronini-Cronberg conte Francesco Gorizia, Gorica

68 Corsig Stefano fu Mattia Gorizia, Gorica

69 Cosolo Antonio fu Angelo Pieris, Monfalcone

70 Cosolo Gius. Ronchi, Monfalcone

71 Cosolo Pietro e Barbara Fogliano, Monfalcone

